

Nieuwsbrief

NUMMER 39

JANUARI 2018

Ten geleide...

Goede vrienden

Nog met de mooie kerstgedachten in ons hart kijken we vooruit naar het nieuwe jaar met zijn vele onbekenden. Dankbaar willen we ook terugblikken naar het voorbije jaar 2017.

Het was voor onze congregatie een intens jaar met veel verschillende ervaringen en emoties. Ondertussen is de gemeenschap van het 'Kloosterhof' te Berlaar al meer dan een jaar samen op weg. Dag na dag begint iedereen er zich meer thuis te voelen en kunnen we zeggen dat we er naar streven om 'zoals Augustinus ons uitnodigt 'één van hart en één van ziel' gemeenschap te vormen rond Jezus en Zijn Moeder Maria.

De vergrijzing van onze congregatie noopt tot bescheidenheid, toch willen we ons blijvend engageren om Zijn Liefde en Barmhartigheid uit te dragen naar al de mensen die we ontmoeten. Ook voor het nieuwe bestuursteam was het een uitdaging om in verbondenheid met onze medezusters, de bestuurders en de medewerkers van de verschillende instellingen de lijnen voor de toekomst verder uit te tekenen. Gezien het ouder worden van onze medezusters vraagt het zorg dragen en het nabijheid geven aan hen een bijzondere aandacht. Daarnaast willen we waar we kunnen nog aanwezig zijn in de werking van de instellingen die sterk verbonden zijn met onze congregatie en in de lokale pastorale werking in parochies en in welzijnsschakels.

Op 11 maart jl. mochten we onze overgelukkige zuster Mien vieren die 100 jaar werd maar we hebben het voorbije jaar ook afscheid moeten nemen van negen dierbare medezusters onder wie zuster Mien en zuster Magda, onze vroegere provinciale overste. Ze hebben allen veel betekend in onze congregatie en we blijven hen dankbaar gedenken.

Zaterdag 19 augustus was in onze congregatie een historische dag waarop onze medezusters in Brazilië een zelfstandige diocesane congrega-

tie van de 'Zusters van het H. Hart van Maria' zijn geworden. De evangelische basisinspiratie en het charisma van 'liefde, eenvoud en hartelijke gastvrijheid en dienstbaarheid' blijven behouden. Het was een belangrijk en mooi moment waarop zij als nieuwe congregatie een grote zending in de Kerk van Brazilië hebben ontvangen. We geloven er in dat zij met veel ijver en inzet en met de zegen en de steun van de Heer deze zending zullen waarmaken. Wij willen vanuit België met hen verbonden blijven en hen steunen waar we kunnen.

Ook in 2018 zullen de verschillende projecten in de congregatie, in de scholen, in de woon- en zorgcentra en de pastoraal met veel inzet worden verder gezet. Het uitbouwen van gedragen en sterke scholengroepen, het uitschrijven van een nieuw congregationeel opvoedingsproject en het doorgeven van de basisinspiratie van onze congregatie aan de directies, leerkrachten en medewerkers zal ook de volgende jaren de nodige aandacht vragen.

Paus Franciscus roept in oktober 2018 de bisschoppen samen voor een synode over de pastorale zorg en nabijheid van de Kerk voor en bij de jongeren. Misschien ook voor ons een uitnodiging om dit initiatief van onze Paus een warm hart toe te dragen in 2018.

Ik wil ieder van jullie persoonlijk en oprecht danken voor jullie bekommernis voor de kinderen en jongeren die ons worden toevertrouwd en voor jullie grote inzet en zorg elke dag opnieuw!

Moge de geboorte van Jezus ons allen in beweging houden om Zijn Liefde uit te dragen! Aan ieder een gezegend, enthousiast en liefdevol 2018!

Met een hartelijke groet ook namens al mijn medezusters.

Zr. Marie Josee Kempen

In dit nummer:

Samenkomst directies	2
In memoriam Zuster Magda	3
'Graailand'?	4
Essen viert	4

• Te noteren...

De directies van zowel Basisscholen als Secundaire instituten komen samen te Berlaar op donderdag 24 mei 2018. Prof. Johan Verstraeten (KUL), auteur van 'Taal en stilte—leiderschap voorbij de angst' is onze gast.

Samenkomst met directies: ‘Opvoedingsproject 2020’ uit de startblokken!

Op maandag 20 november 2017 verzamelden de directies van de Basisscholen, secundaire instituten en de internaatsbeheerders, samen met zuster Marie Josee Kempen en zuster Andrea Caers namens het Algemeen Bestuur van de zusters van Berlaar. Ook oud-directieleden Rosanne Heirman en Werner Beyers, die een grote inbreng hebben in de gesprekken over bestuurlijke schaalvergroting, waren aanwezig. Een groep van bijna 30 personen!

De samenkomst ging door in de prachtige nieuwe Theresia Vermeylenzaal aan de Sollevelden te Berlaar. Dankzij congregatie en VZW Rusthuizen Zusters van Berlaar blijven we beschikken over smaakvol ingerichte ruimtes (één grote zaal voor ca. 25 personen, één kleinere voor maximum 14 personen), met talrijke reminiscenties aan congregatie, scholen en rusthuizen. Bovendien zijn beide zalen uitgerust met alle hedendaags comfort om aangenaam te vergaderen.

Waar deze directiebijeenkomsten vroeger per niveau plaatsvonden, zullen we vanaf heden niveau overschrijdend te werk gaan. We volgen daarmee de evolutie van de huidige schoolbesturen, die in Kapellen en Aarschot nu al niveau overschrijdend zijn, alsook van de opties in de besprekingen rond bestuurlijke schaalvergroting, waar vaak gestreefd wordt naar één bestuur voor zowel Basis- als Secundaire scholen.

Er werd op 20 november intens gewerkt rond de werking van de onderwijscoördinatie en het verdere denkproces na het relaas dat we gaven over de studiedag van OCR (Onderwijscomité van de Religi-

euzen) en de beide directiedagen van november 2016. Een uitvoerig verslag daarvan vindt men in de 37ste Nieuwsbrief van januari 2017.

Dit alles bood voldoende ingrediënten om het startschot te geven voor een herwerking en actualisering van het opvoedingsproject *Hart van God op aarde zijn*. Er werd duidelijk aangegeven wat bewaard moet blijven maar dan wel geactualiseerd en wat bijkomend aan bod moet komen, om terug bij de huidige tijd aan te sluiten. De versie voor het secundair onderwijs werd voorgesteld in 2001, deze van de basisscholen in 2003. Er werden zowat 2.000 exemplaren van verspreid. Op ruim 15 jaren is er enorm veel veranderd in onze wereld dichtbij en veraf. Vredesopvoeding, ecologie en behoud van de schepping, jongeren en sociale media, anders gezins- en samenlevingsvormen: er zal aandacht moeten zijn voor al deze aspecten die onze scholen en klaslokalen binnenkomen!

Bedoeling is dan ook om de nieuwe brochure, waarbij we trachten naar een frisse en kleurrijke lay-out, voor te stellen in het najaar van 2020—dat valt dan samen met “175 jaar Zusters van Berlaar”.

Aansluitend, en verder na deze samenkomst, begon het samenstellen van een werkgroep die het op zich neemt alle voorbereidingen te treffen, totdat het eindproduct op tafel ligt. In de volgende NB vermelden we de namen van alle deelnemers en de eerste activiteiten.

Tijdens een eerste samenkomst in voorjaar 2018 zal Carlo Loots (SDB) ons wegwijs maken in het proces: immers, de salesianen van Don Bosco hebben nog niet zo lang geleden (2015) hun project heruitgegeven.

Vermelden we nog dat we aan het einde van de samenkomst op 20 november jl. Marjan Bonaugure mochten verwelkomen. Zij heeft een aanbod van gesprek en communicatie met jongeren over geloof, ook in klasverband, en gaf hierover een getuigenis. Voor wie haar wil contacteren: de directies beschikken over haar coördinaten.

Naar goede gewoonte werd afgesloten met een drankje en hapje.

Ijverig aan het werk in de mooie en nieuwe Theresia Vermeylenzaal.

Afscheid van zuster Magda Van der Borgh (23.06.1934–05.09.2017)

Ergens in de lente van 1992 ...

Zuster Magda stelt de vraag om deel te nemen aan het bestuur van de Basisscholen in Berlaar (Pastorijstraat en Misstraat vormden toen één school) en Beerzel. In 1994 zou daar nog Itegem bijkomen. Zuster Magda was toen econoom van de congregatie en directies die bouw- en verbouwingsplannen hadden kenden haar dan ook goed, want ze volgde alles met grote zorg. De halfjaarlijkse samenkomsten met DIKO werden door haar opgestart en die traditie bestaat nog steeds.

En zo werd ik toen één van de vele honderden vrijwillige bestuurders die het katholiek onderwijs in Vlaanderen dragen.

Ergens in januari 1997...

Als gevolg van het Algemeen Kapittel van 1996, dat o.a. besliste tot aanwerving van een onderwijscoördinator, kwam zuster Magda naar opvangcentrum 'Kinderland' VZW, waar ik toen directeur was, en vroeg of ik de taak van onderwijscoördinator wou opnemen. Het was een vrijdag. "Natuurlijk moet je dat ook thuis met Chris bekijken, want dat kan je niet alleen beslissen. Weet je wat, ik kom na het weekend terug." Veel tijd was er dus niet! Nadat ik positief geantwoord had, startte een jarenlange periode van intensieve samenwerking, intenser nog in de periode 1999–2008, toen zuster Magda Provinciaal was van de Zusters van Berlaar. Kenmerkend daarbij was haar grenzeloze inzet en overgave, gekruid met grote belangstelling en humor. De dagen waren gevuld en de afspraken en vergaderingen talrijk. Haar interesse voor onderwijs en voor de initiatieven van scholen en onderwijscoördinatie was groot: opvoeding en onderwijs bleef ze stevast benoemen als een 'apostolaatswerk' van de zusters, juist zoals de pioniers het bedoeld hadden, maar binnen de gewijzigde omstandigheden van vandaag. Ze maakte deel uit van de Algemene Vergadering van de VZW's Vrije Basisscholen van de Zusters van Berlaar, Sancta Maria Aarschot en Mariaburcht Stevoort. Zelden miste ze een statutaire vergadering en velen zullen zich herinneren dat een vergadering nooit werd afgesloten zonder dat zij haar grote en gemeende waardering had uitgesproken voor het werk van directies en bestuurders.

Na het voltooien van haar mandaat als Provinciaal ging zuster Magda bij de zusters in Aarschot wonen. Daar konden we haar enkele keren bezoeken in haar smaakvol ingericht bureel op de eerste verdieping van het klooster. Maar onverwacht voor velen—en zeker voor medezusters en familieleden—doken de eerste signalen van een ernstige ziekte op. Zo moest zuster Magda afscheid nemen van Aarschot, immers te midden van medezusters en verplegend personeel kon zij beter omringd worden in de gemeenschap te Berlaar. Fel bleef ze hopen op verbetering, ze wou zo graag nog iets kunnen betekenen en had gehoopt nog verscheidene jaren dienstbaar te zijn in talloze kleine taken.

Ergens in september 2014...

Zuster Magda komt op bezoek in Markt 13 en vraagt een document voor te bereiden waarin ze haar ontslag geeft uit de hoger genoemde ledenvergaderingen. "Want, zo zegt ze, het zal toch niet meer gaan." Het was het besef dat het herstel waar ze zo naar verlangd had, niet meer mogelijk was.

Haar hoop lag nu elders. En geen schonere wijze om dit uit te drukken dan met deze unieke verwoording van Karel Raeymaekers (+ 2014), vele jaren directeur van het Pius X-instituut te Antwerpen:

Had ik je al verteld
over wat ik zag aan de overkant?

Zag je aan mijn ogen
hoe moeilijk het was

te beschrijven wat ik voelde?

Nee, ik heb het je toen niet verteld,
ik voel het aan je blik.

Ik vertel het je ook niet.

Het is zoveel mooier als je het zelf kan zien,
hier, aan de overkant.

Ik wacht op je en zal je omarmen.

In de Sint-Pieterskerk te Berlaar namen we op 13 september 2017 met velen afscheid van zuster Magda. In de beginperiode van de congregatie, halverwege de 19de eeuw, kwamen de eerste zusters hier samen, ze beschikten immers niet over een eigen kapel. Straks zal dat opnieuw zo zijn. In deze kerk, waar zuster Magda zelf zo vaak voorlas als lector, hebben we haar leven verbonden met iets veel groters dan onszelf. Het is haast symbolisch: zo is de cirkel rond en zo is het goed. Immers, het is niet het gebouw dat telt, wel het charisma van eenvoud, liefde en hartelijke dienstbaarheid. En dat heeft zuster Magda haar hele kloosterleven met verve belichaamd.

Zuster Magda stilaan, elke dag iets meer, moeten loslaten was voor velen een pijnlijke ervaring, met haar mogen samenwerken een groot voorrecht. Moge zij rusten in vrede.

Jan VD.

Graailand?

Het mag gezegd worden: het christelijk opinieblad *Tertio* bespeelt een breed palet van mensen die geïnterviewd worden. Zo kon je in het nummer 923 van 18 oktober 2017 een uitvoerig interview lezen met Peter Mertens, PVDA-voorzitter en auteur van ‘*Graailand. Het leven boven onze stand*’. Eerst een citaat uit het erg lezenswaardige gesprek en dan enkele vergelijkingen.

Peter Mertens: “Toen ‘Graailand’ pas was gelanceerd, barstte in Luik het Publifin-schandaal los waar bij politici die zich sociaal of socialistisch noemen meer dan één miljoen euro ontvingen voor vergaderingen waar ze niets uitspookten. Vervolgens werden ze kwaad toen het allemaal aan het licht kwam. Men zei in bepaalde kringen dat dat een typisch Waals fenomeen is. Die woorden waren nog niet koud of een week later brak in Gent het Publiec-schandaal uit. Daarna kwam er nog de discussie bij over de wedden en de zelfbediening van parlementairen, vooral dan van kamervoorzitter Siegfried Bracke (NVA), de best betaalde politicus van het land die meer verdient dan Angela Merkel en die ondertussen nog eens bijscharrelde bij Telenet. De ontembare cumul van sommigen kwam ook aan het licht. Denk aan cumulkampioen Koen Kennis (NVA) die 26 betaalde mandaten combineert. Het schandaal rond Samusocial in Brussel toonde aan dat de normvervanging totaal is. Men heeft er de gelden van mensen die uit de boot van de samenleving zijn gevallen, geaccapareerd voor persoonlijk gebruik. Dat is pervers. Hoe kunnen zo’n mensen nog in de spiegel kijken?”

Even vergelijken...

- De grootste school in onze groep, HHvMB, komt net niet aan één miljoen euro werkingstoelage voor één schooljaar. Bestuur en directieleden houden daar een school met ruim 1.050 leerlingen draaiende met een subsidiepot die elders door een handjevol politici wordt opgesoupeerd.
- De kleinste school in onze groep, kleuterschool ‘De kleine Sint-Jan’ moet het stellen met ca. 45.000 euro subsidie voor één schooljaar. Directie en kleuterleidsters verrichten een prachtjob voor 100 kleuters gedurende een heel schooljaar, waar elders een even grote som geld moet dienen voor de betaling (lees: verrijking) van een tweetal politici...
- Een verkorte procedure bij de AGIO n kost het schoolbestuur gemiddeld 45.000 euro aan eigen aandeel. Opnieuw: met dit geld, dat elders door enkele politici wordt opgeëist in ruil voor dubieuze prestaties, kan een hele schoolgemeenschap haar infrastructuur aanpassen en verbeteren, zodat honderden ervan genieten.

Besluit: Dit is een beschamend en ontmoedigend schouwspel voor de vele duizenden die zich met hart en ziel inzetten voor het katholiek onderwijs in Vlaanderen.

In Essen werd gevierd...

Reeds vooraleer de Zusters van Berlaar in Essen onderwijs inrichtten—we schrijven dan 1914—waren er zusters in het onderwijs actief, met name de Zusters Franciscanessen uit Rozendaal (NL). Als begindatum geldt dan ook 1867, wat maakt dat er wat te vieren viel: 150 jaar onderwijs op de campus Mariaberg. En dus sloegen Vrije Kleuterschool Mariaberg, Vrije Lagere school Mariaberg en het Don-Bosco-Mariaberginstituut de handen in elkaar

om er op zondag 19 november 2017 een feestelijke dag van te maken met een dankviering, gevolgd door een receptie in de school. Daarbij mag de speech van burgemeester Gaston Van Tichelt zeker vermeld worden, die woorden van lof en dankbaarheid uitsprak voor het vele dat de zusters van Berlaar voor het onderwijs in Essen betekend hebben. Proficiat aan de jubilaris! Moge het vrij onderwijs er ook in de komende decennia groeien en bloeien.